

תלמודו בידו

דף לט עמוד א

א] לתנא במשנה, כיצד נעשה הגורל שקבע איזה שעיר לחטאת ואיזה נשלח לעזאזל ?

ב] מה היתה מידת הקלפי, וממה היתה עשויה ?

ג] לר' יהודה, מי היה נוטל את הגורלות מתוך הקלפי ?

א] בתוך הקלפי היו שני גורלות, על אחד כתוב "לשם", ועל השני "לעזאזל". הכהן הגדול חוטף במהירות מתוך הקלפי, ומעלה גורל אחד בימינו ואחד בשמאלו. עלה של שם בימינו, הסגן העומד מימינו אומר "אישי כהן גדול הגבה ימינך". עלה של שם בשמאלו, ראש בית אב העומד משמאלו אומר "הגבה שמאלך". את הגורל שבימינו, נותן על השעיר העומד בצד ימין, ואומר "לה' חטאת". לר' ישמעאל, היה אומר "לה'" בלבד. והשומעים את השם, עונים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". ואת הגורל שבשמאלו, נותן על השעיר העומד בצד שמאל.

ב] מידתה: מלבד שני הגורלות אין בה מקום אלא לשתי ידיים, שלא ימשמש בגורלות להכיר ביניהם, כדי ליטול הגורל של שם בימינו. וזהו הטעם גם לכך שחוטף את הגורלות מתוך הקלפי, ולא נוטל בנחת. עשויה: מעץ, ולא משל כסף או זהב. כיון שהתורה חסה על ממון ישראל. ומשל חול, שאין עושים כלי שרת מעץ.

ג] הכהן גדול והסגן מכניסים ידם הימנית בקלפי, וכל אחד נוטל גורל אחד. עלה של שם בימין הכהן הגדול, הסגן אומר לו "אישי כהן גדול הגבה ימינך". עלה של שם בשמאלו, ראש בית אב אומר לכהן גדול "דבר מילך" ולה' חטאת. והטעם שעושים כך, כי ימינו של הסגן עדיפה משמאלו של הכהן הגדול.